

Instrukcja:

OGÓLNE ZASADY POBIERANIA PRÓBEK I TRANSPORTU DO BADAŃ W LABORATORIUM BADAŃ ŻYWNOŚCI

1. Próbkę do badań laboratoryjnych należy pobrać z zachowaniem wszelkich zasad higieny.
2. Masa próbki powinna wynosić co najmniej *200 g lub 200 ml*. *W szczególnych przypadkach dopuszcza się mniejszą wielkość próbki, po uzgodnieniu z laboratorium.*
3. Próbkę do badań laboratoryjnych pobierać w warunkach, które nie wpływają na zmianę ich właściwości oraz:
 - w sposób zapewniający uzyskanie reprezentatywności w zakresie cech organoleptycznych, fizycznych i mikrobiologicznych,
 - w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie i zmianę cech próbek,
 - z wykorzystaniem sprzętu nie powodującego zmian organoleptycznych, fizycznych i mikrobiologicznych próbek.
4. Próbkę pobraną bez opakowań jednostkowych umieszczać w opakowaniach:
 - szczelnych, czystych, suchych i bezwonnych,
 - zabezpieczających przed zanieczyszczeniem i zmianą jakości próbek, w tym ich cech organoleptycznych,
 - sterylnych, jednorazowego lub wielokrotnego użytku.
5. Próbkę mogą być również pobrane bezpośrednio w oryginalnych opakowaniach jednostkowych, które muszą być oryginalnie zamknięte, nieuszkodzone i czyste.
6. Pobieranie próbek wymazów
 - do pobierania próbek z dużych powierzchni ($>100\text{cm}^2$) należy używać sterylnych tkanin lub gąbek,
 - do pobierania próbek z miejsc trudnodostępnych, małych obszarów ($\leq 100\text{cm}^2$) należy użyć wymazówek,
- 6.1. Pobieranie wymazów z powierzchni ograniczonej szablonem, z zastosowaniem środków neutralizujących, gdy użyto środki dezynfekcyjne:
 - ten sposób pobierania wymazów stosować do dużych powierzchni płaskich lub słabo wygiętych np. stoły robocze, misy, wanny, kontenery,
 - sterylny szablon przyłożyć do badanej powierzchni, w pierwszej kolejności uzyskać wymaz mokry, następnie suchy,
 - wyjąć wymazówkę ze sterylnego opakowania z *plynem neutralizującym*, następnie ścierać badaną powierzchnię ograniczoną wewnętrznym wycięciem szablonu, przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu i silnie dociskać do badanej powierzchni. *Umieścić końcówkę wymazówki w butelce z płynem płuczącym i odciąć ją sterylnymi nożyczkami. Następnie dodać pozostałą część neutralizatora zawartego w probówce transportowej wymazówki.*
 - w przypadku stosowania wymazówek suchych należy wyjąć je ze sterylnego opakowania, umieścić koniec na powierzchni poddanej badaniu i przetrzeć wytypowany obszar przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu i silnie dociskać do badanej powierzchni. *Umieścić końcówkę wymazówki w butelce z płynem płuczającym i odciąć ją sterylnymi nożyczkami.*

- w celu uzyskania zwilżonych gąbek lub tkanin, należy otworzyć plastikową torebkę lub pojemnik zawierających odpowiednio gąbkę lub tkaninę, dalej w warunkach sterylnych używając np. sterylnej pęsety lub rękawiczki należy chwycić gąbkę lub tkaninę i zwilżyć odpowiednią ilością *płynu płuczącego*. Następnie pobrać wymaz z wybranej powierzchni w kierunku poziomym i pionowym zmieniając przy tym odpowiednio strony gąbki lub tkaniny. Wymaz można uzyskać poprzez bardziej energiczne wycieranie powierzchni.
 - w przypadku stosowania gąbek lub tkanin na sucho, należy otworzyć plastikową torebkę lub pojemnik zawierających odpowiednio gąbkę lub tkaninę, dalej w warunkach sterylnych używając np. sterylnej pęsety lub rękawiczki należy chwycić gąbkę lub tkaninę następnie pobrać wymaz z wybranej powierzchni w kierunku poziomym i pionowym zmieniając przy tym odpowiednio strony gąbki lub tkaniny, wymaz można uzyskać poprzez bardziej energiczne wycieranie powierzchni.
 - gąbkę lub tkaninę umieścić w butelce z płynem płuczącym,
 - postępując w ten sposób pobrać próbki z wyznaczonych miejsc badanej powierzchni, używając za każdym razem sterylnego szablonu i nowej wymazówki, gąbki lub tkaniny (*zwilżonej i suchej*). Wszystkie wymazówki, gąbki lub tkaniny wrzucać do jednej *butelki* zawierającej odpowiednią ilość płynu płuczącego np. dla powierzchni 100cm² pobrać próbki z 4 wyznaczonych miejsc badanej powierzchni używając do tego celu za każdym razem sterylnego szablonu 5 x 5cm, oraz nowych wymazówek (4 *zwilżonych* i 4 *suchych*).
- Talerze badać również w wyżej wymieniony sposób pobierając np. 4 wymazy z 4 talerzy do *odpowiedniej ilości* płynu płuczącego.
- sterylność szablonu i *pęsety* można uzyskać przez zanurzenie ich w alkoholu i opalenie nad palnikiem.
- 6.2. Pobieranie wymazów z powierzchni nieograniczonej szablonem (drobny sprzęt np. sztućce, nabierki, łopatki, foremki, itp.). Ten sposób pobierania wymazów stosować do sprzętu, do którego nie można przyłożyć szablonu z uwagi na jego kształt. Wymazy pobrać przez starcie całej powierzchni kontaktującej się z żywnością za pomocą mokrej , a następnie suchej wymazówki. Obydwie wymazówki po pobraniu wymazów wrzucić do butelki zawierającej 20 ml płynu płuczącego.
- 6.3. Pobieranie wymazów z rąk.
- Wymazy pobrać wymazówką przez wytarcie wewnętrznej powierzchni obu dłoni, powierzchni między palcami oraz zewnętrznych części palców w tym miejsca wokół paznokci. Do pobierania wymazów stosować jedną wilgotną i jedną suchą wymazówkę do każdej dłoni. Po pobraniu wymazów np. (4 wymazówki tj. 2 *zwilżone* i 2 *suche*) włożyć do butelki zawierającej 40 ml płynu do płukania.
- 6.4. W przypadku *braku* stosowania do mycia środków dezynfekcyjnych, należy użyć najpierw wymazówki *zwilżonej* płynem *płuczącym* a następnie suchej, *umieszczając wszystkie wymazówki w butelce z płynem płuczącym*.
7. Pobrane próbki oznakować w jednoznaczny i czytelny sposób.
8. Transportować pobrane próbki w odpowiedniej temperaturze:
- produkty trwałe: temperatura *otoczenia* (18°C- 27°C)
 - produkty mrożone i głęboko mrożone: poniżej -15°C, najlepiej poniżej -18°C,
 - inne produkty nietrwałe w temperaturze *otoczenia* (5°C ± 3°C),
 - próbki wymazów: w temperaturze od 1°C do 8°C.
9. Czas dostarczenia próbek do laboratorium powinien być jak najkrótszy, a dla próbek mikrobiologicznie nietrwałych nie powinien przekroczyć 4 godzin.

* Źródło informacji: norma PN-EN ISO 7218 oraz punkt 6 opracowany na podstawie PN-EN ISO 18593